

BILAG 11 til KMU den 29. oktober 2020

Forslag til Indsatsplaner for beskyttelse af grundvand/drikkevand for; Karup Ny og Gl. Vandværk, Kølvrå Vandværk, Frederiks Vandværk, Havredal Vandværk, Grønhøj Vandværk, Sdr. Resen Vandværk, Knudby Vandværk, Sparkær Vandværk og Lee Vandværk.

Uddybning af vigtigste indsatser

Der er udarbejdet i alt 10 forslag til indsatsplaner for de ovenfor nævnte 10 vandværker i plan-systemet DK-Plan. Dette notat uddyber, hvilke vandværker der skal gøre en særlig indsats. En mere detaljeret redegørelse særligt omkring nitrat findes i afsnittet "Særlige indsatser" under de enkelte vandværker i planerne.

Nitrat

Formålet med indsatsen er at sikre, at indholdet af nitrat i vandværkernes vand ikke på noget tidspunkt overskrider grænseværdien på 50 mg/l.

For de 10 vandværker, der er udpeget som nitratfølsomme, kan der iværksættes særlige indsats, som i første omgang skal søges gennemført ved frivillige aftaler indgået mellem vandværk og lodsejer. Hvis vandværkerne ikke kan opnå en frivillig aftale med de berørte lodsejere om indsats mod nitrat, kan kommunen give påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 26a. Læs mere herom under "Baggrund/Lovgrundlag/Indsatsplanens retsvirkninger", som findes under de enkelte planer.

I tilfælde af, at der bliver behov for at sætte restriktioner for gødningsforbruget i oplandet, vil indsatsene være erstatningspligtige med hensyn til produktionstab og værdiforringelse for de pågældende ejendomme.

Erstatningen skal udredes af det vandværk, der har gavn af indsatsen.

Nitrat - Særlige indsatser

For Karup Ny Vandværk, Frederiks Vandværk og Lee Vandværk er det vurderet, at nitratindholdet i fremtiden med stor sandsynlighed vil overstige grænseværdien på 50 mg/l. Derfor har Forvaltningen udlagt prioriterede indsatsområder, hvor der skal ske en indsats ift. nitrat, dog først når koncentrationen overstiger 10 mg/l. Allerede ved 5 mg/l skal der ske en øget overvågning med årlige vandanalyser på alle boringer tilhørende de 2 vandværker.

Ved Karup Gl. Vandværk, Havredal Vandværk, Grønhøj Vandværk, Knudby Vandværk og Sparkær Vandværk, der er udpeget som indsatsområde mht. nitrat, har Forvaltningen valgt ikke at udlægge et prioriteret område da dette ikke kan fastlægges med sikkerhed. Indsatsen består derfor overvejende i at overvåge nitratindholdet, og allerede ved 5 mg/l skal der ske en øget overvågning med årlige vandanalyser på alle vandværkers boringer på kildefelter. Ved yderligere stigninger i nitratkoncentrationen skal indsatsplanerne revideres.

Ved Kølvrå og Sdr. Resen Vandværk som er delvist udpeget som indsatsområde mht. nitrat er der ikke udlagt noget prioriteret område. Indsatsen består overvejende i at overvåge nitratindholdet, og allerede ved 5 mg/l skal der ske en øget overvågning med årlige vandanalyser på

alle vandværkers borerer på kildefelter. Ved yderligere stigninger i nitratkoncentrationen skal indsatsplanerne revideres.

Pesticider

Vedr. begrænsning i brug af pesticider bestemmes i indsatsplanens 3.1 (se under "generelle indsats") "*Bekæmpelse af ukrudt*" at: "*Der må ikke anvendes pesticider i indvindingsoplandet på arealer ejet af vandværkerne eller offentligt ejede arealer.*"

Endvidere bestemmes for Karup Ny og Gl. Vandværk, Kølvrå Vandværk, Frederiks Vandværk, Havredal Vandværk, Grønhøj Vandværk, Sdr. Resen Vandværk, Knudby Vandværk, Sparkær Vandværk og Lee Vandværk i indsatsplanernes retningslinje 1.2 og 1.3, at påvises der pesticider i vandværkernes råvandskontrol og de pågældende stoffer anvendes i oplandet til boringerne, skal vandværket indgå aftale med lodsejerne om ophør med brugen af det pågældende pesticid inden for indsatsområdet. Aftalen skal kompenseres af vandværket. Hvis vandværkerne ikke kan opnå en frivillig aftale med de berørte lodsejere vedr. brugen af pesticider, kan kommunen give påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 26a.

Viborg Kommune har udlagt boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) ved alle almene vandværksboringer i kommunen. Der er anvist en BNBO-indsats ved alle 10 vandværker beskrevet under den generelle pesticidindsats 3.3, som forbyder påfyldning og opblanding af pesticider og vask af pesticidesprøjter, også på vaskepladser, indenfor BNBO. Indsatsen følger af Regeringen og forligskredsens "[*Tillægsaftale til Aftale om Pesticidstrategi 2017-2021*](#)" (se bilag 12). Her fremgår det bl.a., at hvis Kommunen ikke er kommet i mål mod forurening af BNBO og udført de rette indsats, vil Staten i 2022 gennemføre et generelt forbud mod sprøjtning i BNBO.

Kommunen kan meddele påbud efter miljøbeskyttelseslovens §24 om, at anlæg, som fx vaskepladser skal ophøre inden for BNBO. Der ydes compensation for allerede etablerede anlæg, som skal fjernes, finansieret over vandprisen. Erhvervsmæssige arealer, landbrugsjord og lignende som ligger inden for BNBO, skal inden 2022 udlægges til sprøjtefrie arealer (pesticidindsats 3.2). Hvis vandværket ikke kan indgået en frivillig aftale med lodsejeren kan kommunen give påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 24 og §26a.

Andre bestemmelser

Indsatsplanenerne lægger i øvrigt op til en række bestemmelser, der skal begrænse fremtidig forurening i indsatsområderne. Generelt er bestemmelserne udformet som hensigtserklæringer, idet en indsatsplan ikke i sig selv kan fastlægge bindende bestemmelser. Der skal i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret sagsbehandling efter den gældende lovgivning.

Kommunen kan give konkrete påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24 eller førnævnte § 26a overfor forhold, der kan true med at forurene en grundvandsressource, med konsekvenser for et vandværk. Den, som et påbud rettes imod, har krav på fuldstændig erstatning, med mindre der er tale om ulovlige forhold. Forvaltningen vurderer umiddelbart, at denne mulighed primært er anvendelig. Vandværket der nyder godt af påbuddet skal afholde erstatningen.